పల్స్ ఆఫ్ రోడ్

డా|| కేశవరెడ్డి

మా సుక్కపంది పోయి తూరుపడివిలో ఈనేసింది. దాని కాన్పువిరిగాసేదానికి పోయి ఆ రాతి రంతా ఆడివిలో ఏంవేంవి కష్టాలు పడినాంవని!

'కసమూలం తినేది. అది పోయి అడివిలో పిల్లల్నీనుకుంటే దాని కాన్పువిరి పడుండేదేంది' అని నువ్వను కుంటావు. పందుల్లేకపోతే మాకు బతుకేందన్నా. బ్యాంవీ బుర్రా, నగా నట్రా అన్నీ మాకు పందులే గదా.

పొద్దు కరకరమని పోతుండగా నేనూ, మా వోడూ పందిని ఎతుక్కుంటా బయలుదేరినాం. సగం రేతిరిగ్గాని అది పిల్లలు గనుకోనుండే తావును కనుక్కోలేకపోయినాం. ఆ కనుక్కునేది గూడా మా తెలివితేటల్తో మేంవు కనుక్కోలా. 'తోటిగువ్వ' దర్మంవా అని కనుక్కున్నాం. ఆ గువ్వ గనక ఆనవాలు సూపెంచకుండా ఉంటే రెయ్యి తెల్లవాదులూ మేంవు ఆడివిలో తిరగతా ఉండి ఉందుం.

నీకు తెల్దుగాని, తోటిగువ్వ పోలీసోనితో సంవానం. అడివిలో యా మూల ఏంవి జరిగినా తోటి గువ్వ పసిగట్టేస్తుంది. నానారంపుజేసి గుట్టు బయట పెట్టేస్తుంది. వోర్లేని పచ్చి అంటాంవేగాని దానికుండే తెలివి మనిసికి యాడిది.

మా పంది ఒక తీంట్రుపొద కింద తావు జూసుకుని ఈనేసింది. ఈ తోటిగువ్వ [1]పొదమింద గూసోని పిలుకు లేకుండా గిక్కూకూ గిక్కూకూ అని అగస్తా ఉంది. దాని ఆనవాలు బట్టుకుని పొద ఉంటే దిక్కుగా మేంవు నడిసినాం. పొద ఇంగ నాలుగు బారల దూరంలో ఉండంగానే తోటిగువ్వ రెక్కలు గొట్టుకుంటా లేచి ఎగిరిపోయింది. అది రెక్కలు గొట్టుకుంటా ఎప్పుడు లేసిందో, పొదలో ఉండే పంది బయటకొచ్చి పులిమాదిరి మా విూద పడింది. ఇట్టా జూడన్నా—పొదం మొదులు కోని లోతొడ వరకు అది ఎన్ని కాట్లేసిందో సూడన్నా. గాయాలు మానేదానికి ఆరు నెల్లు పట్టింది. తినేది కసమాలమే ఐనా పందికుండే రోసం జూడు.

ఐతే మావోడు మాత్రం ఒక కాటుగూడా తినలా. ఆ పొద్దువాడు లేచినేళ మంచిది. పంది పొదలోంచి దూకంగానే వాడు దగ్గరగా ఉండే సిగ రెప్పెట్టెక్కి కూర్చున్నాడు. సిగర కొమ్మలు పెళుసని, ఇరిగి పోతాయనీకూడా వాడు సూస్కున్నోడు కాదు.

ఇప్పుడు ఈ [3]కనాలను సూస్తా ఉండంగానే నీ కండ్లు [4]బెమిసిపోతా ఉండాయి. గాయాల్ను సూసుంటే నీ గుండెకాయి ఆవులించిపోయి ఉండును.

ఆ పందికి మా మింద ఇంతకంటు[5] ఏంవిటి కంటావా? మేంవు దాని పిల్లల్ను దానిక్కాకుండా జేస్తాంవని దాని బయం. మూర్కపజాతి గదన్నా అది. నా, తన అని కానుకుండే ఇంగితం యాడిది.

ఇన్నికాట్లు దిన్నాక నువ్వైతే 'థూ నీయమ్మను మాదిగోడెత్తుక పోననీ' అనేసి దాన్ని అడివితోనే ఇడిసిపెట్టేసి సక్కా నొచ్చేసుందువు.

అట్టా వొచ్చేసే దానికి మాకు యాడ తీరింది మేంవు వొచ్చేస్తే నక్కలూ, ఎలుంగొడ్లూ ఒక్క[6] సలుగునన్నా దక్కనిచ్చునా. కజ్జాల్నంవిల్నట్టు నంవిలే సుండును. అప్పుడన్నా మన కడుపేగదా కాలేది.

ఎట్టవో ఒకట్ట పందిదగ్గిర తప్పించుకోని నేను గూడా సిగరెప్పెట్టెక్కి కూచున్నా.

నేనుండే కొమ్మకూ మావోడుంటే కొమ్మకూ మద్దిన బారడ దూరం వుండాది. నా పాదాలు,

---

1. పొద విూద. 2. అపిరామంగా.

3. మచ్చలను (Scar marks) 4. భ్రమసి.

5. కసి. 6. పంది పిల్లలు.

కాళ్లు, తొడలూ పచ్చిపుండ్లయి పోయుండాయి. నెత్తురు సుక్కలు సుక్కలుగా కిందకు [7]రాలాటం మొదులు పెట్టింది. [8]రణవాయువు గమ్మేస్తుందని బయపడిపోయినా నాకు ఇన్ని గాయాలయ్యుండాయని మావోనికి అప్పుడు దెల్లా. నెత్తురు సుక్కలు నేల మిందుండే ఎండినాకుల మింద టప్పు టప్పని రాల్తా ఉంటే మావోడు మంచు నీళ్లు రాల్తా ఉండాయనుకున్నాడంట.

నేను సెట్టెక్కంగానే పంది ఎనక్కు మల్లుకుని పొదలోకిపోయి సలుగుల పక్కన పడుకునింది. అంతనెప్పిలోగూడా నేను ఆతం పట్టలేక మెడ సాంచి సులుగులెట్లుండాయోనని సూసినా. ఇరవై [9]సలుగులు— ఒక్కొగటి దోసకాయంత—[10]ఎన్నిట్లో కంటకి [11]గోరగిస్తా ఉండాయి. అవి కంటబడంగానే నాకు [12]లిబ్బి దొరికినట్లయింది. ఆ సంతోసంలో గాయాలూ, నెప్పీ అన్నీ మర్చిపోయినా. లేకపోతే రణవాయువు కమ్మేసి సచ్చుందును.

ఆ నెత్తురట్ట ఎంతసేపు కారిందో —నాకు గ్యాపకంలా. నా పానాలన్నీ సలుగులమిందనే ఉండాయి. [13]ఆపిటిమింద ఏవన్నా వొచ్చి పడ్తుందోవోనని సూస్తాకూచున్నా.

రెయ్యి కాంగకాంగ గాయాలు పక్కులు గట్టి నెత్తురు కారాటం నిల్చిపోయింది. పక్కులు గట్టినాక నెప్పి ఇంగా జాస్తయింది. కాళ్లుకొంచిం కదిలిస్తే సాలు [14]బిలేటుతో కోసినట్లు పైపానం పయిన్నే పోతా ఉంది. [15]ఈటె సేత బట్టుకుని [16]బార్తం కాడు ఇలా వంతుడు గూసున్నట్లు కదలకుండా గూసున్నా.

నాకత ఇట్లుండే ఇంగొక పక్కనించి నక్కల తావిడి మొదులయింది. నేను తొల్నుంచి బయపడ్తా ఉండిన పకారంవే నక్కలొచ్చేసినాయి. వొచ్చేసినాయంటే అట్లా ఇట్లానా. తెల్లారేదాకా అవిటికీ మాకు రామ రావణ యిద్దిం జరిగింది గదా.

తొలీత ఒక నక్క వొచ్చింది. ఇంకాసేపిటికి తూరుపున గుడ్డిసుక్క పుట్టబోతిందనంగా వొచ్చింది. మరపరార్ధసందున అణుక్కొని అణుక్కొని వస్తా ఉండంగా సూసినా. అది మోరపైకెత్తి గాలిలో వాసన పట్టతా తింత్రపాట కాడికిపోయింది. పొదసుట్టూ ఒకసారి తిరిగింది. నేను సిగర్పెట్లు మింద గూసోని ఆతా సూస్తా ఉంటా. ఈటె పైకెత్తి సరిగ్గా దాని రొమ్ముకు గురిపెట్టినా. ఇంగ వదల్దాంవనుకుంటా ఉండంగానే అది తోక పైకెత్తుకుని చివక్కని పొదలోకి దూకేసింది.

ఐతే సలుగులేనీ [17]నాదం కాలా. నంద్రకాయలి నే గుంతనక్క ఇది. దీని అగడాలు సుక్కపంటి దగ్గర జరుగునా వక్కపొదలో పడంగానే పంది మెగుపుతీగి లేసినట్లు లేసిందన్నా. లేసి నాలుగ్గాళ్ల మింద నిలబడకోని ముట్టితో ఒక కుమ్ముకుమ్మింది. ఆ కుమ్మకే నక్కకు బద్రెవిక విరిగిపోయినాయి. అది కీసరమని అర్చి పొదబయట రెండుబార్ల దూరాన దబ్బని పడిపోయింది, పేడతట్ట పడినట్లు పడి నాలుగ్గాళ్లు తన్నుకుంటా పైకి లెయ్యంగానే పంది సినమాదరి పరిగెత్తొచ్చి దాని మెడమీద కోరలు దించింది. ఇంగ జూడాలన్నా ఆ నక్కపడిన అవస్త. పానం పొయ్యేట్లు ఇదుగులాడింది. కసువంతా అణిగిపొయ్యేట్లు దొల్లింది. అర్చింది. కూతలు బెట్టింది. ఏం జేసినా దాన్ని పంది ఇడిపి పెట్టలా. తొలి కాటుకు పీక తెంచేసింది. ఇంగొక కాటు ఏసి పొట్ట సించేసింది. ముట్టితో పేగుల్నిపట్టి ఈడ్చి పచ్చిక మిందేసింది. కాళ్లూ. జబ్బలూ, మెడా, మూతి అంతా నంజర నంజరగా కొరికేసింది పాపం. ఆ నక్కకొచ్చిన సావు తల్చుకుంటే నాకు ఇప్పుడుగూడా అయ్యో అనిపిస్తా ఉంది.

నక్కకు జిత్తులమారి అని పేరేగాని, దాని జిత్తులన్నీ నంద్రకాయల బొక్కల దగ్గర్నే. పంది దూరిందంటే బీవుడు దూర్నట్టేగదన్నా. అది ముట్టితో కొట్టిందంటే పచ్చిరాళ్లు గూడా నెర్లు జీరిపోతాయి. ఈ పింగేరి జీవం ఒక లెక్కా.

అప్పటికి తూరుపున గుడ్డిసుక్క పుట్టింది. 'ఇంగెంత సేపులే. సూస్తా ఉండంగానే పొద్దు

---

7. రాలుట 8. ప్రణవాయువు (Shock) 9. పంది పిల్లలు 10. వెన్నెలలో 11. ఆకర తీయంగా 12. నిధి 13. వానిమీద 14 బ్లేడ్ 15. ఈటె. 16 భారతం (మహాభారత నాటకం).

17. నష్టం 18. అమ్మ.

పుడ్తుంది' అని మా వోడూ నేమా ఒకరికొకరు కైర్నిం జెప్పుకుంటా ఉండంగానే మళ్లీ నక్కల కావిడి మొదులయింది.

ఈసారి వొచ్చింది ఒక నక్కగాదు. నాలుగు వొచ్చినాయి. ముందొచ్చినన్నక్క మాదిరే ఇది గూడా కురపరాళ్ళ సందున అణుక్కుంటూ వొచ్చినాయి. మోరలెత్తి గాలిలో వాసన పీలుస్తా తీంట్రపొదకాడికి నడిసినాయి. పొదకు నాలుగు బారల దూరాన పేగులు బయటేసుకుని సచ్చి పడుండే నక్కను సూసినాయి. ఎత్తినడుగు ముందుకెయ్యకుండా ఆడనే నిలుచుకుని ఒకదాని మొకం ఇంకొగటి చూసుకున్నాయి. ఒకదాని చెవిలో ఒకటి ఏవో గుసకొట్టుకున్నాయి. నాలుగూ ఎనక్కుపోయి తలొక దిక్కుమంచి పొద దగ్గిరికి అదుగులో అడుగేసుకుంటా నడవాటం మొదలుపెట్టినాయి.

అదీ నక్కజిత్తులంటే. అన్నీ ఒక దిక్కునుంచే పొతే పంది దగ్గిర మిగిలిరావటం కుదర్దని తెలుసుకున్నాయి. నాలుగూ నాలుగు పక్కల్నించొస్తే—పంది ఒకటే ఉంది గదా—దాన్ని ఉప్పరపట్టి ఆడించొచ్చు అనుకున్నాయి.

నిజంగానే ఉప్పరపట్టి ఆడించినాయన్నా. ఆటి కడుపుల్లో [19]దూంవు జొరబడా సూస్తా ఉండంగానే రొండు సలుగుల్ను సంపి నోట్లో బెట్టుకొని బోయినాయన్నా.

నాలుగు పక్కల్నుంచి నాలుగు నక్కలు అదుగులో అడుగేసుకుంటా వస్తాఉంటే పంది కానుకోలా. బాగా దగ్గిరి కొచ్చేసినాక వాసనపట్టి కనుక్కొని లేచింది. లేస్తానే దానికంటెకి తూరుప్పక్కనించి వొచ్చె నక్క కనిపించింది. నక్క కనపడంగానే అది [20]సివకరించి దూకింది. పొదలో ఎగిరిన పంది నక్క ఈపుమింద వాలి జబ్బల్లో కోరలు దించింది. జబ్బల్లో కోరలు దిగంగానే నక్క ముందరి కాళ్ల మోకారించేసింది.

ఈడ ఇవి రొండు ఇట్టు పానం వొచ్చేది పొయ్యేద్దెలవకుండా యిసివాడతా ఉంటే, పడమర తట్టునుంచొచ్చిన్నక్క 'ఇది రా సందు' అనుకునింది. అది తోకపైకెత్తుకుని నోరు ఇరకల కట్టి మారిగ తెర్సుకొని పొదలోకి దూకంది. నేను ఈటె గురి జూసి ఇడిసినా. ఈటె వయ్యినిపోయి దాని రొండు కండ్ల మద్దిన సుక్కబెట్టినట్టు గుచ్చుకునింది. కపాలంలో దూరి ముచిలిగుంతలో బయటికొచ్చేసింది. అది తీంట్రపొదపైన ఒక మట్టెత్తు ఎగిరి ఇంగబడి కొంచేపు కాళ్ల గిలగిల కొట్టుకొని ఊపిరి ఇడిసేసింది.

సరిగ్గా అప్పుడనంగా ఉత్తరం దిక్కునుంచొచ్చిన్నక్క, దచ్చినం నుంచొచ్చిన్నక్క ఎలసబోయి నూళ్లో దొంగలు జాగబడినట్టు పొదలోకి దూకి రొండు సలుగుల్ను కొరికి నోటగ్గిరిపించుకుని ఉరికినాయి. నా కడుపు దగోత రంగా కాలిపోయిందన్నా. రొండు సలుగులు. రొండూ రొండు సందమావలు మాదిరి మలగతా ఉండె. సిగర్జెట్టుమింద [2]కురోపోడు మాదిరి గూసోని తల్తలా కొట్టుకున్నా.

ఆ పొద్దు నేను నిద్దర్లేసి ఎవుర్దో పీడమొకం సూసినా. సేతలార రొండు సలుగుల్ను పోగొట్టుకున్నా. పోయిన సలుగు లెట్టా పోయినాయిలే అనుకుటా ఉంటే ఆకిరుకు ఆ సుక్కపంది గూడా దక్కకండా పోయింది. అంతా తల్రాత. సెప్తాయిను.

రొండు సలుగులు పోవటంతో నాకు శోకాల్దిరిగిపోయింది. నన్ను నేను సంబాళించుకునేదానికి రొండు జాములు బట్టింది. ఇంగ పజ్జెనిమిది సలుగులు మిగిలుండాయి. [2]అపటినన్నా దక్కించు బగమంతుడా అని ఆంజినేయుల్సామిని యేడుకుంటా సిగర్జెట్టుమీద అట్టనే గూసున్నా.

ఎంతసేపు కూచున్నా తెల్లారటంలా. కోళ్ళు కూయటంలా. తీంట్రపొదలో కొన్ని సలుగులు అప్పుడప్పుడే కండ్లు తెరిచి రెప్పలు తాటించుకుంటా లేచి గుడ్డోడు నడ్సినట్టు పడా లేస్తా నడవాటం మొదలుపెట్టినాయి. అట్ట నడిసే సలుగుల్ను సుక్కపంది ముట్టితో దగ్గిరికి తోసుకుంటా ఉంది. పొద బయట మూడు నక్కలు సచ్చి పడుండాయి. ఒకదాని తల్లో నే నిడిసిన ఈటె ఇంగా అట్నే గుచ్చుకోనుంది.

తూరుపున గుడ్డిసుక్క రొండు బారలెక్కింది. ఇంతలో నా ఎనకఉండే వోనులోనుంచి ఊళలు ఇనిపించినాయి. ఊళలు చెవిలో పడంగానే నాకు

---

19. తిరుగులేని వొకానొక జాడ్యం. 20. కుప్పించి.

21 అంగవైకల్యం గలవాడు (కుంటివాడు) 22. ఆఖరుకు 23. వాటినైనా 24. లోయ.

నోట్లో తేవ ఆరిపోయిందన్నా. ఊళల్నుబట్టి సూస్తే ఈ సారి నక్కలు యాభై అరవై దాక గుంపుగా వొచ్చేటు గా ఉండాయి. అవి గనక వొచ్చి పొదలో పడినాయంటే ఒక సలుగ్గూడా దక్కదు. నేనిట్ట ఆలాసిన చేస్తా ఉండంగానే నక్కల గుంపు వోను ఎక్కి వస్తా ఉన్నట్టు ఊళలు ఇనిపించి నాయి. బగమంతుడు పెట్టి జరగనీ అనుకొని చచ్చి న్నక్కతల్లో గుచ్చుకోనుండే ఈటె తీసుకు దారని చెట్టుదిగినా. ఈటెని ఊడ బెరుక్కుని మల్లుకున్నా నంతే—సుక్కపంది మొరస్తా వొచ్చి దెయ్యంబడినట్టు నా మింద బడింది. నేను గనుక కన్నుమూసి తెర్సి నంత సేపు [25]యూవారి ఉంటే అది నా సావు కండ్ల జూసి ఉండును. ఎట్ట తప్పించుకున్నానో[26] ఆ మండే వోనికి దెలవాల—తప్పించుకుని సిగర్సెట్టెక్కి కూసున్నా. పంది మల్లుకొని పొదలోకపోయి[27] పనుకునింది.

సేతిలో ఈటె ఉన్నాగాని నాకు దైర్నెం సాల్లా. నక్కలొచ్చి నన్ను పెరక్కతింటాయనిగాదు నా బయం. అవొచ్చి సలుగుల్ను [28]శాదం జేస్తాయనే నా బయం. ఆ సప్పిడి నక్కలకు మనుసల్దగ్గిరికొచ్చే గుండికాయి యాడిది. అవిటికి యావారేదంతా ఇట్టా సలుగులు, కోళ్లూ, ఎలికులు ఎంటవలూ—ఇట్టాడివేగదా. మనిసి గాని కంటెగ్గనిపిస్తే అవి ఆమడదూరం పరిగెత్తి పోయి ఆడినించి తిరిగి సూస్తాయి. అవి యాభై రానీ, డెబ్బై రానీ నేను గనక చెట్టుదిగి గోసి ఎగ్గట్టుకుని కిలారించి, ఏయ్ ఇంగా ఉండారా ఆడ. నీ యమ్మల—' అన్నానంటే అవి తోకలు రొండు గాళ్లసందున బెట్టుకుని, సెవుల్లాడించుకుంటా ఉరకతాయి.

ఐతే సెట్టు దిగినానంటే పంది దగ్గిర పానం కాపాడుకునేది కష్టం.

ఆకాసిమీమ్మద గుడ్డిసుక్క నాలుగు బారలెక్కొచ్చే సింది. ఇంకొంచేపిటికి తొల కోడి కూయబోతింది. నేను అదరా అదరా తల తిప్పి సూసినానన్నా. యాభై నక్కలు. ఒగిటి గాదు. రెండు గాదు. యాభై నక్కలు. అడుగులో అడుగేసుకుంటా మరప తాళ్ల సందున అణుక్కొని వస్తా ఉండాయి. పొదలో సలుగుల సందమామలు మాదిరి మలగతా ఉండాయి. కొన్ని తల్లి పొట్టమింద పనుకొని పాల్దాగతా ఉండాయి. ఇంకొన్ని కడుపునిండ పాల్దాగి కీసుకీసుమని అరస్తా తల్లి సుట్టూ తిరగతా ఉండాయి.

ఎట్టన్నాసరే. సలుగుల్ని కాపాడుకోని ఇంటికి దీసకపోవాలని గెట్టిగా మనుసు జేసుకున్నా.

నక్కలన్నీ కూడబలుక్కుని, మన పిలకాయలు మేకా పులి ఆట ఆడేటప్పుడు నిల్చుకుంటా ఉండ్లా అట్ల తీంట్రపొద సుట్టూ నిల్చుకున్నాయి. మెల్లమెల్లగ అడుగులేస్తా దగ్గిరికొచ్చి పొదను కమ్ముకున్నాయి.

ఇంకొంచేపిటికి అవి పొదలోకి దూకపోతా యనంగా నా కొక ఆలాసిన తట్టిందన్నా. ఆ ఆలాసిన రాంగానే నాకు వొళ్లంతా సెమట పట్టేసింది. ఇరు ముండ్లు దిగినట్టు వొళ్లంతా వణకతా ఉంది. కుడి సేతో రోటిపై కెత్తినా. కుడిభుజం వణకతా ఉంది. ఎడమచేత్తో ఆ భుజాన్ని తట్టినా గురిజూసి, పండ్లు గర్సుకుని ఈటెని సుక్కపంది మీదికి ఇడిసినా. ఈటె రయ్యనిపోయి చక్మనే శబ్బడంతో పంది రొమ్ములో దూరి పుక్కవని ఈపుమీదెల బారొచ్చే సింది. పంది అడివి వోకొట్టపోయేట్టుగా అరిసి పొదలో నుంచి బయటికి దూకి, కసువుమీద దొల్లాడేదానికి మొదులుపెట్టింది. దాని గోడు సూడలేక నేను కండ్లు మూసుకున్నాను.

నేన్జేసుకున్న కర్మం జూడన్నా. సలుగుల్ను కాపాడుకోబోయి తల్లి పందినే సంపుకుంటి. ఏంజేసే దన్నా. ఒగిటా రెండా. పజ్జెనిమిది సలుగుల్ను సుస్తా సూస్తా నక్కల నోట్లో ఎట్ల బెట్టుదు. పోతే పోతింది ఒక ముసలిపంది అనుకుని ఆ పన్జేసినా.

ఒక లెక్కనజూస్తే నేన్జేసిందే రైట్టనిపిస్తింది. యాభై నక్కలు పొదసుట్టూ కమ్ముకోనాపా ఉంటే ఎవురుమాత్రం ఏంజేస్తారు. కీళ్ళాడిపోయుండే పందిని జూడాల్నా? అప్పుడే పుట్టి [29]పుడ్సెండ్లు మాదిరుండే సలుగుల్ను సూడాల్నా. కన్ను గలిగినోడెవుడైనా నేన్జేసిన పని జేస్తాడు.

---

25. అజాగ్రత్తగా 26. ఆ పూర్యునికి 27. పడుకొన్నది 28. నష్టం 29. బంతులు.

అజ్జరిగిన నెఅనాళ్లు నా కడుపులో [30]ఏపిస్తానే ఉండిందన్నా. ఒకసారి పంది కలవర్లోగూడా కనబడింది.

కనపడ్తా [31]మడి. అది నన్ను నమ్ముకోనుండిన జీవం గదా. అది నా కండ్లముందరే పుట్టింది. దాన్ని బిడ్డన్నాకినట్టు సాకినా. నా కండ్లముందర పుట్టిన జీవం నా కండ్లముందరే నా చేతుల్లోనే పానం ఇడిసింది.

ఊఁ — ఎప్పుడో జరిగిపోయిన్దానికి ఇప్పుడు వాగిసేదేంది. సలుగుల్ను కాపాడుకుందాంవని ఇంత జేస్తిని. పోయిన సలుగులు రొండు పోంగ మిగిలిన వాటిమింద ఈగవాలకుండా కాపాడుకున్నా.

సుక్కపంది పానంతో ఉన్నంతసేపు ఈ గుడ్డి నక్కలన్నీ బిక్కమొకా లేసుకొని నిలుచుకోనున్నాయి. అదట్ట సావంగానే ఇవన్నీ సూరాకోళ్లిడిస్తే పిల కాయలు ఉరకలా అట్ల ఉరికినాయి తీంట్రపాద మీదికి. నేను కిలారిస్తా చెట్టుమీదనుంచి దూకి ఈ చేతికొక రాయి, ఆ చేతికొక రాయి [32]బీజారుకుని నడుంవెత్తి సూద్దును గదా—ఒక నక్క జెప్ప. ఒగ టంటే ఒగటి. తోకలు రొండుగాళ్ల సందున పెట్టుకుని కొన్ని మరపరాళ్లమింద నాలుగ్గాళ్ల పరుబన పరిగెత్తతా ఉండాయి. ఇంకొన్ని [33]వోనులో దుమ్ము లేపుకుంటా ఇది మిట్టా ఇది పల్లంవు అని సూడకుండా పరిగెత్తతా ఉండాయి.

అప్పటికి తొలికోడి కూసింది. తూరుపున పట మెగిరింది. గుడ్డిసుక్క మసకైపోతా ఉంది.

మా వోడూ నేనూ ఇద్దరూగల్సి తీంట్రపాదను పడదోసినాం. నేను [34]వోనులోకిపోయి నాలుగు ఎదుర్లు కొట్టకొచ్చి దబ్బల్జిల్చినా. ఎదుర్దబ్బతో, తీంట్రతీగలో రొండు గంపలల్లినాం. సలుగుల్నెత్తి ఒక గంపలో ఏసినాం. సుక్క పందినెత్తి ఇంగొక గంపలో ఏసినాం. సెరొక గంపనెత్తి నెత్తిన బెట్టుకని మాటాపలుకూ లేకండా ఇంటిదోవ పట్టినాం. కిరకరమని పొద్దు పుట్తా ఉండగా ఊరు జేరినాం.

---

30. దేవుతూనే 31. మరి 32. సేకరించుకుని 33. లోయ 34. లోయ.